

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти

СИЛАБУС

вибіркової навчальної дисципліни

Мовленнєві ігри в логопедичній роботі

підготовки бакалавра

спеціальності 016 «Спеціальна освіта» (016.02 Олігофренопедагогіка)

освітньо-професійної програми «Корекційна психопедагогіка та логопедія»

Силабус вибіркової навчальної дисципліни «Мовленнєві ігри в логопедичній роботі» підготовки бакалавра галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 016 «Спеціальна освіта» (016.02 Олігофренопедагогіка), за освітньою програмою «Корекційна психопедагогіка та логопедія»

Розробники: Мацюк Зоряна Сергіївна, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, кандидат філологічних наук, доцент

Силабус вибіркової навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти_протокол № 2 від 11 вересня 2020 р.

Завідувач кафедри:

Кузава І.Б.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Галузь знань 01, Освіта/педагогіка спеціальність 016 Спеціальна освіта, (016.02 олігофренопедагогіка) Освітньо-професійна програма Корекційна психопедагогіка та логопедія бакалавр	Вибіркова
Кількість годин 150 кредитів 5		Рік навчання 3
		Семестр 5
ІНДЗ: є		Аудиторні - 44
		Лекції - 20 Практичні - 24 Лабораторні – Індивідуальні –
		Самостійна робота – 96 год.
		Консультації – 10 год.
	Форма контролю: залік	
Мова навчання – українська		

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Мацюк Зоряна Сергіївна

Науковий ступінь – кандидат філологічних наук

Вчене звання – доцент

Посада – доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Контактна інформація: +380663727954, Zoriana_Matsiuk@ukr.net

Дні занять <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

1. Анотація курсу

Дисципліна «Мовленнєві ігри в логопедичній роботі» – ознайомити студентів із теоретичними та практичними знаннями щодо проблеми використання загально-дидактичних ігор, ігрових прийомів, сюжетно-рольових і рухливих ігор у логопедичній роботі.

Метою даного курсу є формування професійної компетентності майбутніх фахівців щодо застосування спеціальних методик з ігрової діяльності у логопедичній роботі із дітьми із порушеннями мовленнєвого розвитку.

Цілі курсу: формування у майбутніх фахівців знань про особливості організації ігрової діяльності дітей раннього і дошкільного віку, формування умінь здійснювати педагогічний супровід ігрової діяльності дітей дошкільного віку, застосовуючи найефективніші спеціальні методики з ігрової діяльності дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку.

2. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Пререквізити навчальної дисципліни «Мовленнєві ігри в логопедичній роботі»: «Педагогічні технології: навчання через гру», «Українська мова за професійним спрямуванням», «Спеціальні методики навчання дисциплін гуманітарного циклу». Зазначені дисципліни є підготовчими для формування системи знань, умінь і навичок із навчальної дисципліни «Мовленнєві ігри в логопедичній роботі».

3. Метою викладання навчальної дисципліни «Мовленнєві ігри в логопедичній роботі» – ознайомити студентів із теоретичними та практичними знаннями щодо проблеми використання загально-дидактичних ігор, ігрових прийомів, сюжетно-рольових та рухливих ігор у логопедичній роботі.

Корекційна робота проводиться паралельно за усіма напрямками – розвивається дихання, моторика, голосоутворення, темп, ритм, граматична будова. Пропоновані нижче ігри та вправи можуть бути використані для розвитку мовлення дітей з обмеженими можливостями.

Зміст дисципліни розроблено на основі відповідних положень щодо підготовки фахівців у сфері спеціальної освіти, норм та традицій вищої університетської освіти, а також профілю освітньо-професійної програми.

За результатами навчання здобувач вищої освіти оволодіє основними компетентностями, необхідними для:

- оволодіння методикою проведення ігор в логопедичній роботі з дітьми з різними мовленнєвими порушеннями;
- корекції мовленнєвих порушень дітей та попередження мовленнєвих порушень під час гри.

За результатами вивчення навчальної дисципліни студенти повинні **знати:**

- предмет і завдання курсу;
- види порушень мовлення та їх причини;
- особливості ігрової діяльності дітей з порушеннями мовлення;
- значення гри у розвитку дитини в цілому;
- види ігор та класифікацію ігор, які використовуються в логопедичній роботі;
- методики та форми проведення ігор в логопедичній роботі.

Вміти:

- обирати ефективні методики проведення гри та використовувати в своїй роботі (професійній діяльності);
- враховувати індивідуальні та психофізіологічні особливості дітей під час створення ігрових ситуацій;
- правильно підбирати ігри з врахуванням мовленнєвого діагнозу та етапів корекційної роботи;
- працювати над методично-дидактичним забезпеченням логопедичних занять з використанням ігрових прийомів та ігор.

4. Результати навчання (компетентності)

Вивчення запропонованого курсу дасть можливість здобувачам вищої освіти оволодіти знаннями та вміннями, необхідними для забезпечення набуття таких компетентностей:

ІК: Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

ЗК-2. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК-3. Здатність працювати в команді.

ЗК-8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

СК-2. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами (залежно від спеціалізації).

СК-7. Здатність до організації освітнього процесу у спеціальних закладах дошкільної і загальної середньої освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій.

СК-8. Здатність до організації процесу навчання, виховання й розвитку дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного освітнього середовища.

Результати навчання за дисципліною

РН 2. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань, створення нових та удосконалення традиційних технологій викладання і супроводження та в ширших мультидисциплінарних контекстах.

РН 3. Розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами, генерувати нові ідеї для удосконалення навчання, виховання, розвитку та соціалізації цих осіб.

РН 5. Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня функціонування, обмеження життєдіяльності та розвитку дитини з особливими освітніми потребами, забезпечувати ефективність власних дій.

5. Структура навчальної дисципліни.

Навчальна програма курсу розрахована на 150 годин. Із них: аудиторних – 44 години, самостійної роботи – 96 годин, консультацій – 10 годин.

Видом контролю є *залік*. На вивчення дисципліни за вимогами кредитно-модульної системи відводиться 5 кредитів ECTS.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						Усього
	відведених на:						
	Лекції	Практичне заняття	Лабораторне заняття	Самостійна робота	Консультації	*Форма контр/Бали	
Змістовий модуль I. КЛАСИФІКАЦІЯ МОВЛЕННЄВИХ ІГОР							
ТЕМА 1. Види ігор та використання їх у логопедичній роботі	11	2	2		5		ДС
ТЕМА 2. Ігри в логопедичній роботі з дітьми із дислалією	11	2	2		5		ДБ
ТЕМА 3. Ігри в логопедичній роботі з дітьми із дизартрією	14	2	2		10		ДС
ТЕМА 4. Ігри в логопедичній роботі з дітьми із дизартрією	14	2	2		10		ДБ
ТЕМА 5. Ігри в логопедичній роботі з дітьми із ринолалією	14	2	2		10		През.
ТЕМА 6. Особливості використання ігор в корекції порушень голосової функції	14	2	2		10		ДС
РАЗОМ за ЗМ I	79	12	12		50	5	МКР
Змістовий модуль II. ІГРИ НА ВИХОВАННЯ СЛУХОВОЇ УВАГИ							
ТЕМА 7. Ігри в логопедичній роботі з дітьми із порушеннями темпо-ритмічної організації мовлення	13	1	2		10		Презентація
ТЕМА 8. Ігри в логопедичній роботі з дітьми зі заїканням	13	1	2		10		ІРС
ТЕМА 9. Профілактика порушень писемного мовлення засобами ігрової діяльності	16	2	4		10		ІРС
ТЕМА 10. Особливості проведення логопедичних ігор з дітьми із комбінованими порушеннями розвитку	14	2	2		10		ІРС
ТЕМА 11. Нетрадиційні ігрові методики в логопедичній роботі	10	2	2		6		Презентація

РАЗОМ за ЗМ II	71	8	12		46	5	МКР
УСЬОГО ГОДИН	150	20	24		96	10	

Види (форми) індивідуальних науково-дослідних завдань

Індивідуальне науково-дослідне завдання є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студентів, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Види ІНДЗ з курсу «Мовленнєві ігри в логопедичній роботі»:

- конспект-презентація із теми (модуля) за заданим планом;
- конспект-презентація із теми (модуля) за планом, який студент розробив самостійно;
- анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис;
- конспект першоджерела (базового дослідження з педагогіки);
- повідомлення з теми, рекомендованої викладачем;
- повідомлення з теми (без рекомендації викладача): сучасні відкриття у загальні та спеціальній педагогіці, аналіз інформації, самостійні дослідження;
- участь у створенні тематично-методичних тек, стелажів, стендів, каталогів тощо.

IV. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: Списування під час контрольних робіт заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань під час заняття.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

РОЗШИРЕНА ІНФОРМАЦІЯ															
Методи, технічне навчання та викладання	Лекції, семінари, презентації, демонстрація, обговорення, аналіз конкретних ситуацій, дискусія, дебати, тести, тренінг, розв'язування кейсів, індивідуальне завдання, робота в малих групах тощо.														
Засоби навчання	Мультимедійна апаратура, екран, бібліотечні фонди, проектор, екран														
ПРАВИЛА ТА ВИМОГИ															
Оцінювання досягнень здобувача вищої освіти	Поточне тестування та самостійна робота													ІНДЗ	Сума
	ЗМ1				ЗМ2					ЗМ3					
	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8-9	T10	T11	T12	КР	КР		
	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	30	30		
Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються нижчим балом (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).														
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних та самостійних робіт, екзаменів заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу – плагіат заборонений.														
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, навчання за подвійним дипломом, міжнародне стажування) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком (в онлайн режимі за погодженням із деканом факультету)														

Система поточного й підсумкового контролю знань

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Мовленнєві ігри в логопедичній роботі» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів здійснюється з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на практичних заняттях, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу. Творчі завдання самостійної роботи, які виконує студент за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на практичних заняттях.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється з використанням роздрукованих завдань, тестів або в режимі комп'ютерної діагностики.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають і освітньому компоненту в цілому, і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, курсовій роботі (проекту), контрольній роботі тощо, які передбачені програмою (силабусом) навчальної дисципліни (ПОЛОЖЕННЯ про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки <https://vnu.edu.ua/uk/normativno-pravova-baza>).

Підсумковий контроль

Оцінювання здійснюється відповідно до Положення про оцінювання навчальних досягнень студентів за кредитно-модульною системою. <https://ed.eenu.edu.ua/upload/docs/34/d57a3defea8df2754eb8599a0234845e.pdf>

У випадку незадовільної підсумкової оцінки (менше 60 балів), або за бажанням підвищити рейтинг, студент складає залік у формі написання тестових завдань (20 завдань). Результати модульних контрольних робіт скасовуються. Максимальна кількість балів при складанні заліку 60 балів. Якщо студент набирає за результатами поточного контролю і заліку менше 60 балів, залік він складає повторно.

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90–100	Відмінно
82–89	Дуже добре
75–81	Добре
67–74	Задовільно
60–66	Достатньо

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Андрощук О. Комп'ютерні ігри як засіб розвитку творчих здібностей старших дошкільників [Електронний ресурс] / О. Андрощук // Вісник Інституту розвитку дитини. Сер. : Філософія, педагогіка, психологія. 2014. Вип. 34. С. 137-142. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vird_2014_34_23
2. Березіна О.М., Павловська Г.О. Мовні ігри та забави: навчально-методичний посібник. Тернопіль: Мальва. 1999.
3. Бобренко І. Рухливі ігри як засіб інтенсифікації розвитку просторового орієнтування старших дошкільників із порушенням розумового розвитку [Електронний ресурс] / І. Бобренко // Особлива дитина: навчання і виховання. 2015. № 3. С. 58-64. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DLog_2015_3_9
4. Брушневська І. М. Розвиток мовлення дітей старшого дошкільного віку з фонетико-фонематичним недорозвиненням мовлення засобами ейдетики: навч.-метод. посіб. / Ірина Брушневська. Запоріжжя. ЛПКС, 2014. 118 с.
5. Буйніцька В. Музичні ігри народів Європи [Електронний ресурс] / В. Буйніцька // Початкова школа. 2013. № 11. С. 25-26. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Psh_2013_11_10
6. Год Б. Ігри у вихованні дітей і молоді стародавньої Греції [Електронний ресурс] / Б. Год, Н. Охріменко // Педагогічні науки. 2011. Вип. 2. С. 90-97. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pena_2011_2_20
7. Гомля В., Федорович Л. Артикуляційна гімнастика. Методичні рекомендації для логопедів, учителів і вихователів загальноосвітніх і спеціальних навчальних закладів / За наук. ред. Л. Федорович. Кременчук: Християнська Зоря, 2008. 74 с. (Методичний комплекс логопедапрактика).
8. Демчук О. О. Інтерактивні ігри у мовленнєвому розвитку дітей дошкільного віку [Електронний ресурс] / О. О. Демчук // Педагогічний пошук. 2019. № 1. С. 64–68. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pedp_2019_1_19
9. Денисенко Л. Логопедичні ігри. Розвиток фонематичного слуху і правильної вимови // Почат. освіта. 2004. № 4.
10. Кожушко С. П. Дидактичні ігри як засіб підготовки майбутніх фахівців комерційної діяльності до професійної взаємодії [Електронний ресурс] / С. П. Кожушко // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2013. Вип. 28. С. 184-191. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pfto_2013_28_30
11. Мовні ігри. Дидактичні ігри. Методичне забезпечення/ (електронний ресурс) // <https://naurok.com.ua/movni-igri-didaktichni-igri-metodichne-zabezpechennya-17733.html>
12. Пінчук Ю. В. Андрощук О. Комп'ютерні ігри як засіб розвитку творчих здібностей старших дошкільників [Електронний ресурс] / О. Андрощук // Вісник Інституту розвитку дитини. Сер. : Філософія, педагогіка, психологія. 2014. Вип. 34. С. 137-142. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vird_2014_34_23
13. Пінчук Ю. В. Сіра І. В. Логопедія. 2011. № 1. С. 57-63. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/logoped_2011_1_16
14. Рібцун Ю. В. Використання творчих ігор у роботі вчителя-логопеда / Ю. В. Рібцун // Педагогіка здоров'я: зб. наук. пр. II Всеукр. наук.-практ. конф. / за заг. ред. акад. І. Ф. Прокопенка. Х. : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2012. С. 414–419.
15. Скиба Т. Ю. Дидактичні ігри природничого змісту як засіб формування комунікативних умінь учнів спеціальної школи [Електронний ресурс] / Т. Ю. Скиба // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія : Соціально-педагогічна. 2011. Вип. 17(1). С. 131-138. Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpkp_sp_2011_17\(1\)_17](http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpkp_sp_2011_17(1)_17)
16. Шевченко В. М. Ігри у процесі навчання дітей з порушеннями слуху [Електронний ресурс] / В. М. Шевченко // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки. 2015. Вип. 127. С. 234-236. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchdpuP_2015_127_56
17. Якимчук Р. Використання гри в логопедичній роботі з дітьми // Дефектолог. 2013. № 7. С. 14-17.